

ความทรงจำในสมัยเขมรแดงผ่านการประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง
FIRST THEY KILLED MY FATHER*
MEMORIES OF THE KHMER ROUGE REGIME THROUGH THE CONSTRUCTION
IN FIRST THEY KILLED MY FATHER

ชานนท์ ไชยทองดี, อภิญญา ขอกกลาง, พรพิมล ศิวินา
Chanont Chaithongdee, Apinya Khorklang, Pornpimon Siwina
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Sisaket Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: pronont@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีเพื่อศึกษาความทรงจำในสมัยเขมรแดงผ่านการประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง FIRST THEY KILLED MY FATHER โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ขั้นตอนในการวิจัย คือ ทำความเข้าใจภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เพื่อนำไปตั้งเป็นประเด็นปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย ใช้การรวบรวมข้อมูลจากบทความวารสารวิทยานิพนธ์ รวมไปถึงข้อมูลจากเว็บไซต์ โดยใช้แนวคิดความทรงจำ แนวคิดการโยยหาอดีต แนวคิดภาพแทน และแนวคิดสัญวิทยาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า การประกอบสร้างในภาพยนตร์มี 3 ด้านคือ 1. ผ่านความทรงจำโดยใช้การอ้างอิงจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์และเรื่องเล่าของ Loung Ung ซึ่งองค์ประกอบที่ใช้ประกอบสร้าง ได้แก่ เรื่อง แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ บทสนทนา และกลวิธีในการเล่าเรื่อง 2. ผ่านตัวละครหลักโดยใช้มุมมองการมองภาพเหตุการณ์ผ่านสายตาของตัวละครหลักคือ Loung Ung 6 ด้าน ได้แก่ ความรุนแรง ขนชั้น ช่วงวัย ความสัมพันธ์ ความเชื่อและความแค้นแค้น 3. ผ่านสัญลักษณ์ พบว่า มี 4 สัญลักษณ์ ได้แก่ สัญลักษณ์ความโยยหาอดีต สัญลักษณ์ภาพแทน สัญลักษณ์การทำลาย และสัญลักษณ์ปลูกฝังอุดมการณ์ เขมรแดง ภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้การประกอบสร้างเรื่องราว และให้ความหมายโดยการนำเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นมาเรียบเรียงผ่านความทรงจำของ Loung Ung เพื่อให้ผู้ชมได้ร่วมรู้สึกถึงความตื่นตระหนกในชีวิตจริงในสังคมใหม่ไปกับ Loung Ung ผ่านเหตุการณ์และความรู้สึกที่ตัวละครต้องประสบโดยใช้ภาพยนตร์เป็น

สื่อในการสร้างพื้นที่ความทรงจำให้ผู้ชมเห็นว่าเป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งในความทรงจำร่วมกับชาวกัมพูชาผู้เคยสูญเสีย

คำสำคัญ: ความทรงจำ; เขมรแดง; การประกอบสร้างภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father

Abstract

Objectives of this qualitative research were to study the memory of Khmer Rouge period through the construction of the film “FIRST THEY KILLED MY FATHER”. The research methodology was to study the film and raised the issues and the research objectives from it. The data were collected from articles, journal, dissertation, and website. The research employed the concept of memory, nostalgia, representation, and semiology for the data analysis.

The results found there were 3 parts in the constructions. They were shown through 1. the memories that based on historical events and Loung Ung’s childhood story. The compositions of the construction are plot, characters, settings, events, conversation, and narrative. 2. The main characters by using Loung Ung’s perspective, and there were 6 aspects: violence, class, age, relationship, belief, and vengeance. 3. The symbols that could be divided into 4 parts: nostalgia, the representation, the destruction, and the cultivation of Khmer Rouge ideology. In conclusion, the film used the construction of story and meaning by composing true story through Loung Ung’s memory so that the audiences can feel the struggle to survive in a new society with Loung Ung through the events and feelings that the characters must experience. The film was used as a medium to create a memory space. The memories that the film created for the audience were what used to happen and part of the memories of the Cambodians who used to lose.

Keywords: Khmer Rouge; Memories; Construction of film First They Killed My Father

บทนำ

วันที่ 17 เมษายน ค.ศ. 1975 กลุ่มคนที่เรียกว่าเขมรแดง (Khmer Rouge) นำโดย Pol Pot (ค.ศ. 1975-1979) ได้เข้ายึดกรุงพนมเปญ หลังจากนั้นมีการกำจัดศัตรูทางชนชั้น ชาวกัมพูชาถูกนำไปใช้แรงงานอย่างหนักในภาคเกษตรกรรมตามแผนการปฏิวัติของเขมรแดงที่

ต้องการนำพากัมพูชาไปสู่สังคมใหม่ที่เป็นสังคมแห่งเกษตรกรรม และการพึ่งพาตนเองอย่างแท้จริง จนนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ซึ่งสร้างความทรงจำที่เลวร้ายให้ผู้คนที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ที่ยังคงมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ประวัติศาสตร์ของกัมพูชาและโลกต้องบันทึกความสูญเสีย (กัญจน์วลัย นาชัยสิทธิ์, 2547)

ช่วงเวลาดังกล่าวชาวกัมพูชาที่ถูกเขมรแดงจับตัวจะถูกซ้อมทรมาน ครอบครัวยากลำบาก มีชาวกัมพูชาถูกสังหารไปกว่า 2 ล้านคน (ประชาไท, 2556) เมื่อเวลาผ่านไป เหตุการณ์ดังกล่าวกลายเป็นความทรงจำนอกจากจะสร้างความทรงจำร่วมให้กับชาวกัมพูชาทั้งหมดที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ในครั้งนั้น มีการเผยแพร่เรื่องราวที่น่าหดหู่นี้ให้ไปอยู่ในพื้นที่ความทรงจำของผู้คนในโลกที่ได้รับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น งานเขียนรวมถึงภาพยนตร์เพื่อเป็นการย้ำเตือนผู้คนให้ทราบว่าประชาชน ชาวกัมพูชาเคยประสบเหตุการณ์อันโหดร้าย

ภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เป็นผลงานการกำกับของ Angelina Jolie ที่ถ่ายทอดเรื่องราวการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในสมัยเขมรแดงซึ่งสร้างมาจากหนังสือชื่อ First They Killed My Father: A Daughter of Cambodia Remembers เป็นเรื่องราวจากภาพความทรงจำที่เกิดขึ้นในวัยเด็กของผู้เขียนคือ Loung Ung ผู้ที่เคยอยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าว

หลังจากที่ภาพยนตร์ได้ออกฉายครั้งแรกในวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2560 ผู้ที่ได้ชมรวมถึงนักวิจารณ์ได้มีการกล่าวถึงภาพยนตร์เรื่องนี้ในทางบวก ประวิทย์ แต่งอักษร (2560) กล่าวว่า ฝีมือลายมือของ Jolie ในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์มีการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ ทักษะในการบอกเล่าและถ่ายทอดตามที่ปรากฏในหนังเรื่อง First They Killed My Father แนบเนียนและแยบยลมากขึ้นอย่างผิดหูผิดตา กล่าวได้ว่าเป็นผลงานกำกับที่ดีที่สุดของ Jolie นอกจากนี้เนื้อหาของภาพยนตร์ยังทำให้ผู้คนที่ได้รับชมรับรู้ถึงเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่เคยเกิดขึ้นกับชาวกัมพูชา เรื่องราวในภาพยนตร์เรื่องนี้จึงเป็นการประกอบสร้างความจริงจากความทรงจำในรูปแบบหนึ่ง

การประกอบสร้างความจริงของสังคมได้รับการอธิบายว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดว่าภาษาและความจริงไม่ใช่สิ่งที่ถูกสร้างอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากสรรพสิ่งไม่ได้มีความหมายในตัวเองแต่เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นมาโดยใช้ระบบตัวแทนหรือสัญลักษณ์เพื่ออ้างอิงและมีภาษาเป็นเครื่องมือในการอ้างถึงชุดความจริงให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ผ่านการประกอบสร้างจากสถาบันทางสังคมของแต่ละชาติแต่ละวัฒนธรรม (ลีลา จันทรสวาง, 2556)

ภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มีการนำเหตุการณ์ในอดีตของสังคมกัมพูชาในช่วงเวลาที่ยากลำบากมานำเสนอ ทั้งนี้พัฒนา กิตติอาษา (2546) อธิบายว่า วิธีการมอย้อนอดีต (Retro Mode) หรือวิธีการมองแบบโหยหาอดีต (Nostalgia Mode) และรูปแบบหรือวิธีการรับรู้เพื่อโหยหาอดีต (Nostalgia Mode of Reception) ไม่ได้มีความหมายเพียงการย้อนเวลากลับไปหาอดีตในแง่ของสุนทรียภาพทางอารมณ์เท่านั้น แต่ยังเป็นรูปแบบของการรับรู้ความจริงอย่างหนึ่งที่เราได้คิดใคร่ครวญหรือทำความเข้าใจอดีตที่ผ่านมาแล้ว

กิตติพล สรัคคานนท์ (2563) กล่าวว่า ความทรงจำเกิดจากประสบการณ์ที่ผู้คนได้พบเจอในอดีต ส่งผลต่อจิตใจและความรู้สึกของบุคคล ความทรงจำยังนับเป็นประวัติศาสตร์อีกด้วย เนื่องจากว่า ประวัติศาสตร์จะพูดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการค้นพบ ค้นหา จัดระเบียบเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตแล้วนำมาหล่อหลอมเป็นเรื่องราวขึ้นผ่านการเล่าเรื่อง และการบันทึก การจดจำ เรื่องราวต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางการรับรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ความทรงจำดำรงอยู่ในพื้นที่ (Space) ซึ่งนราธร สายเส่ง (2560) ได้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 หน่วย หน่วยแรกพื้นที่ทางกายภาพ หน่วยที่สองพื้นที่ทางความคิด และหน่วยที่สามพื้นที่ทางสังคม มีการปฏิสัมพันธ์กันในการสร้างตัวตนและประสบการณ์ร่วมกันระหว่างสังคม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่นั้นจะแปรผันไปตามกาลเวลา และไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2555) ได้กล่าวว่าการที่จะเข้าใจมิติของสังคมวัฒนธรรมต้องศึกษาภาษาในฐานะที่เป็นระบบสัญลักษณ์ซึ่งเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับระบบของสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์ อันถือเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวของเรา อาจได้แก่ ภาษา รหัส สัญลักษณ์ เครื่องหมาย เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงของสัญลักษณ์

การนำภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มาเป็นตัวบทในการวิจัย นอกจากการได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในสมัยเขมรแดงผ่านภาพยนตร์แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดและองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการประกอบสร้างภาพความทรงจำที่เกิดขึ้นในสมัยเขมรแดงให้ผู้ที่ได้รับชมภาพยนตร์ได้ร่วมรับรู้ดังที่ผู้กำกับนำมาใช้เป็นประเด็นหลักในการนำเสนอเป็นสิ่งที่มีความน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการประกอบสร้างภาพความทรงจำในรูปแบบของการนำเสนอเหตุการณ์ในภาพยนตร์ผ่านสายตาของตัวละครหลัก โดยการใช้มุมมองการมองโลกของเด็ก การนำเสนอให้เห็นภาพและฉากที่ชวนให้สงสัยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องจากการนำเสนอเรื่องราวในความทรงจำของผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ซึ่งขณะนั้นเป็นเพียงเด็กหญิงในวัย 5 ขวบ ที่ต้องดำเนินชีวิตอยู่ในสมัยการปกครองของเขมรแดง ซึ่งล้วนเป็นการประกอบสร้างภาพความทรงจำของภาพยนตร์ที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสมัยเขมรแดงที่มีความโดดเด่นและแตกต่างไปจากภาพยนตร์ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเขมรแดงเรื่องอื่นด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มาวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความทรงจำในสมัยเขมรแดงผ่านการประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เพื่อตอบข้อสงสัยว่าภาพยนตร์เรื่องนี้สามารถสร้างภาพความทรงจำที่มีต่อเหตุการณ์ในสมัยเขมรแดงให้ไปอยู่ในความทรงจำของผู้ที่ได้รับชมได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความทรงจำในสมัยเขมรแดงผ่านการประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

2. การคัดเลือกข้อมูล และแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father ประกอบกับบทความ บทสัมภาษณ์ บทวิจารณ์ภาพยนตร์ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ รวมไปถึงข้อมูลในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้มาจาก 2 ส่วน คือ 1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father 2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษารวบรวมเนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องประเภทต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาในภาพยนตร์ แล้วนำข้อมูลมาประกอบหรือเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาและทำความเข้าใจ โดยการชมภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เพื่อนำไปตั้งเป็นประเด็นปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยจากประเด็นที่พบในการรับชมภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father

4.3 รวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ ข้อมูลจากเว็บไซต์ และศึกษาแนวคิดแนวคิดความทรงจำ แนวคิดการโหยหาอดีต แนวคิดภาพแทน และแนวคิดสัญญาวิทยาเพื่อนำมาเชื่อมโยงและเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

4.4 นำข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลมาคัดกรอง เรียบเรียง และจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสรุปผลการวิจัยโดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความทรงจำในสมัยเขมรแดงผ่านการประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความทรงจำในสมัยเขมรแดง มีผลการวิจัยดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ First They Killed My Father ภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เป็นผลงานกำกับแสดงของ Angelina Jolie ถ่ายทำที่ประเทศกัมพูชาทั้งเรื่อง ภาพยนตร์เรื่องนี้ฉายครั้งแรกเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2560 ที่เมืองเสียมเรียบ ประเทศ

กัมพูชา และออกฉายพร้อมกันทั่วโลกในวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2560 ได้รับผลตอบรับที่ดีจากผู้ชมเนื่องจากเป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่โหดร้ายในประเทศกัมพูชาผ่านมุมมองและความทรงจำในวัยเด็กของผู้ถ่ายทอดเรื่องราว ซึ่ง Loung Ung ผู้เขียนหนังสือในชื่อเดียวกับภาพยนตร์มีความภูมิใจ และยินดีที่จะนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ได้รับรู้เพื่อเตือนย้ำไม่ให้ผู้คนลืมความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นกับชาวกัมพูชา ซึ่งเธอได้กล่าวเอาไว้ว่า ฉันเชื่อว่าโลกลีจะเล่าเรื่องนี้เพื่อให้โลกได้ยิน เธอตั้งใจกับมันมาก ฉันภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกับใครที่เข้าใจและรักสถานที่นี้ อย่างจริงใจ ฉันหวังว่าทุกคนจะมองผู้อพยพว่าเขาก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งเหมือนกัน เป็นผู้ชาย เป็นผู้หญิง เป็นทารก เป็นเด็ก เป็นแม่ของลูก เป็นพี่สาว เป็นน้องชาย เป็นมนุษย์ที่ต้องการสิ่งเดียวกันกับคนทั้งโลก คือความมั่นคงปลอดภัยและสันติภาพ (จิเมศิริ เหลืองศุภกรณ์, 2560)

ภาพยนตร์เรื่อง *First They Killed My Father* มีเค้าโครงเรื่องมาจากหนังสือ *First They Killed My Father: A Daughter of Cambodia Remembers* ซึ่งเป็นผลงานการเขียนของ Loung Ung ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ในสมัยที่เขมรแดงมีอิทธิพล เป็นเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในกัมพูชา ซึ่งถูกนำมาเขียนเล่าผ่านภาพความทรงจำในวัยเด็กของ Loung Ung มีเนื้อหากล่าวถึงสมัยที่เขมรแดงเรืองอำนาจ เหตุการณ์เกิดขึ้นในช่วงเดือนเมษายน ค.ศ. 1975 เขมรแดงเริ่มการปฏิวัติโดยใช้รูปแบบการปกครองประเทศแบบคอมมิวนิสต์ที่นำโดย Pol Pot ที่ต้องการปฏิวัติกัมพูชาให้เป็นสังคมใหม่โดยใช้ชนชั้นกรรมาชีพเป็นตัวขับเคลื่อน และกำจัดศัตรูทางชนชั้น ไม่ว่าจะเป็เชื้อพระวงศ์ ข้าราชการ กลุ่มคนชั้นกลาง และผู้มีการศึกษา โดยการปฏิวัติจะล้างความเป็นชนชั้นและนำพาประเทศไปสู่สังคมใหม่ที่บริสุทธิ์ตามแนวคิดของเขมรแดง ภาพยนตร์เรื่องนี้มีจุดสำคัญในการเน้นให้มองภาพผ่านสายตาของเด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่รุนแรงซึ่งผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ในเหตุการณ์ออกมาจากความทรงจำที่เธอได้ประสบมาในวัย 5 ขวบ สะท้อนให้เห็นความสงสัย ความผิดหวังและความไม่เข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ภาพยนตร์ดำเนินเรื่องผ่านตัวละครหลัก คือ Loung Ung เด็กสาวในวัย 5 ขวบ ที่อยู่ในครอบครัวของชนชั้นกลางที่มีพ่อรับราชการ มีแม่และพี่น้องที่ต้องเผชิญชะตากรรมที่ยากลำบากและโหดร้ายในสมัยเขมรแดง เมื่อเขมรแดงกวาดต้อนผู้คนไปสู่ชนบท ไม่เว้นแม้แต่เด็ก คนชรา หรือพระสงฆ์เพื่อเป็นการสลายชนชั้น และเริ่มการปฏิวัติโดยใช้แรงงานคนอย่างหนักในการวางรากฐานสังคมเกษตรกรรมโดยไม่มีเครื่องมือช่วยทุ่นแรง และอยู่ร่วมกันเป็นคอมมูนตามที่ผู้นำเขมรแดงวางนโยบายเอาไว้เพื่อทำให้ประเทศกัมพูชาพัฒนาขึ้นตามแนวคิดหัวรุนแรงของ Pol Pot และพวกคนที่รอดชีวิตจะถูกส่งไปใช้แรงงานตามคอมมูนต่าง ๆ อย่างหนัก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงทำให้ชีวิตของเธอต้องเปลี่ยนไป ครอบครัวของเธอจึงต้องปิดบังตัวตนเพื่อเอาชีวิตรอด พ่อของ Loung Ung ไม่สามารถที่จะปิดบังความลับไว้ได้ เมื่อมีคนรู้ว่าเคยรับราชการจึงถูกนำตัวไป Loung Ung มองตามหลังพ่อของตนเองด้วยแววตาสงสัยและตั้งคำถามตามประสาของเด็กที่ไม่รู้เรื่องราวใด ๆ หลังจากเหตุการณ์นั้น แม่ของเธอจึงตัดสินใจให้ลูก ๆ

แยกย้ายกันไปอยู่ในคอมมูนอื่น และให้บอกกับทุกคนว่าเป็นเด็กกำพร้า เพื่อความปลอดภัยเธอได้ออกเดินทางไปยังหมู่บ้านใหม่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าเดิม ทำให้มีอาหารการกินที่ดีมากยิ่งขึ้น Loung Ung ตัวละครหลักของเรื่องได้ถูกส่งไปฝึกกับกลุ่มของทหารเขมรแดงเพื่อต่อสู้กับทหารเวียดนาม หลังจากนั้นไม่นานเธอได้เดินทางกลับมาที่หมู่บ้านเดิมอีกครั้ง เพื่อมาเยี่ยมแม่และน้องสาว ก่อนจะมารู้ว่าแม่และน้องสาวได้หายตัวไป เธอไม่ได้ข่าวคราวของแม่และน้องสาวอีก เนื้อเรื่องดำเนินไปเรื่อย ๆ จนถึงตอนจบของเรื่องคือการโจมตีของฝ่ายเวียดนาม ซึ่งในตอนท้าย Loung Ung และพี่ได้กลับมาพบกันอีกครั้งที่ชายแดนรอยต่อระหว่างเวียดนาม และกัมพูชา

การประกอบสร้างความทรงจำผ่านองค์ประกอบของภาพยนตร์ ผู้วิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ใช้ในการประกอบสร้างภาพยนตร์ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1. เรื่องภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เป็นภาพยนตร์ที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศกัมพูชาที่อยู่ในช่วงเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์โดยกลุ่มเขมรแดง เนื้อหาในภาพยนตร์ถูกถ่ายทอดผ่านสายตาของตัวละครเด็กที่ชื่อว่า Loung Ung การดำเนินเรื่องในภาพยนตร์เป็นการนำเสนอเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

2. แก่นเรื่องภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มีแก่นเรื่องที่สำคัญ คือ เรื่องราวการดำเนินชีวิตในสมัยเขมรแดงของตัวละครหลักคือ Loung Ung ที่จะต้องพบเจอเหตุการณ์ที่ทำให้ชีวิตของเธอและครอบครัวต้องพลิกผันไปตั้งแต่ก่อนการปฏิวัติของเขมรแดงจนมาถึงช่วงสุดท้ายของภาพยนตร์ที่แสดงให้เห็นภาพที่ทหารเวียดนามเข้ามาปลดปล่อย

3. โครงเรื่องภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เป็นภาพยนตร์ที่มีการวางโครงเรื่องที่ไม่ซับซ้อน เนื่องจากเนื้อหาในภาพยนตร์เป็นการเล่าเรื่องเหตุการณ์จริงในประวัติศาสตร์ ที่มาจากประสบการณ์หรือความทรงจำในอดีตของ Loung Ung ตัวละครหลักในเรื่องที่ผ่านเหตุการณ์ความรุนแรงในช่วงสมัยเขมรแดง โครงเรื่องสามารถแบ่งความขัดแย้งของโครงเรื่องในภาพยนตร์ได้ 2 ประเด็น คือ ปมความขัดแย้งภายนอก พบว่ามีปมปัญหาหลักคือการทิ้งระเบิดของสหรัฐอเมริกาในช่วงสงครามส่งผลให้ประชาชนชาวกัมพูชาได้รับผลกระทบ ทำให้ประชาชนชาวกัมพูชาส่วนหนึ่งเข้าร่วมขบวนการของเขมรแดงที่ต้องการปฏิวัติประเทศใหม่ และผลที่ตามมาคือประชาชนอยู่ภายใต้การปกครองของกลุ่มเขมรแดงที่มีการใช้อำนาจภายใต้อุดมการณ์การปฏิวัติแบบเบ็ดเสร็จ ปมความขัดแย้งภายในจิตใจ แสดงให้เห็นว่าตัวละคร Loung Ung มีการสร้างปมความขัดแย้งภายในจิตใจไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกที่ส่งผลให้เกิดประเด็นปัญหาที่ต้องตัดสินใจและปมความขัดแย้งภายนอกที่ส่งผลกระทบให้เกิดความขัดแย้งภายในของตัวละคร

4. ตัวละครภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มีตัวละครหลักในเรื่องคือ Loung Ung ตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องซึ่งตัวละครแต่ละตัวจะมี

ความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบทบาท การแสดง และการถ่ายทอดเรื่องราวจากความทรงจำของ Loung Ung

5. ฉากและเหตุการณ์ภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father ใช้ฉากและเหตุการณ์สำคัญที่จำลองให้สอดคล้องกับในประวัติศาสตร์บางฉากในภาพยนตร์เป็นฉากที่ใช้สถานที่จริงที่เคยเกิดเหตุการณ์สำคัญในสมัยของเขมรแดงเพื่อรำลึกถึงความทรงจำที่เลวร้ายในอดีตของตัวละคร Loung Ung

6. บทสนทนาภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มีการใช้บทสนทนาที่ค่อนข้างน้อย และภาษาที่ใช้ในการสนทนาในภาพยนตร์เป็นภาษาเขมรสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์และบริบททางสังคมกัมพูชาในขณะนั้น

7. กลวิธีในการเล่าเรื่องกลวิธีการเล่าเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมอง หรือสายตาของหลวงอังในวัยเด็กที่เป็นตัวละครหลักของเรื่อง มีการใช้มุมมองที่สื่อให้เห็นถึงการมองภาพหรือเหตุการณ์ในขณะนั้น

การประกอบสร้างความทรงจำผ่านตัวละครหลักในภาพยนตร์ ผู้วิจัยพบว่าการประกอบสร้างภาพยนตร์จากความทรงจำผ่านตัวละครหลักในภาพยนตร์ เรื่อง First They Killed My Father เป็นการนำเสนอเรื่องราวความรุนแรง เหตุการณ์ความไม่สงบและความเปลี่ยนแปลงของสังคมในสมัยที่กลุ่มเขมรแดงได้เข้ามาอิทธิพลปกครองประเทศ จากการศึกษาพบการประกอบสร้างความทรงจำโดยเสนอผ่านโลกทัศน์ที่เป็นมุมมองของ Loung Ung ซึ่งได้มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรุนแรง ด้านชนชั้นที่แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำหรือความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ด้านช่วงวัยที่สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของวัยเด็กที่มองภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความไร้เดียงสาซึ่งแตกต่างจากมุมมองของผู้ใหญ่ ด้านความสัมพันธ์ที่มีความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นทั้งด้านครอบครัว ด้านญาติมิตรและเพื่อนสนิท ด้านความเชื่อซึ่งสามารถพบความเชื่อทั้งหมด 3 ด้าน คือ ความเชื่อที่นำไปสู่ความผิดหวัง ความเชื่อเกี่ยวกับโลกหลังความตาย ความเชื่อด้านศาสนา และด้านความแร้นแค้น

การประกอบสร้างความทรงจำผ่านสัญลักษณ์ในภาพยนตร์ พบว่า มีสัญลักษณ์ของความโหยหาอดีตที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอเพื่อให้ผู้ชมได้รู้สึกร่วมกับความทรงจำแห่งความสุขที่ถูกทำลายไปเหลือเพียงเรื่องราวและความทรงจำอันโหดร้ายที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิง Loung Ung และครอบครัว การใช้สัญลักษณ์แทนความโหยหาอดีตอยู่ 2 แบบ ได้แก่ การฉายซ้ำภาพในจินตนาการของ Loung Ung ผ่านทางความนึกคิดถึงเรื่องในอดีตจนเกิดการเปรียบเทียบภาพจริงกับภาพในอดีต และการโหยหาอดีตที่สะท้อนผ่านความฝันอันเกิดจากจิตใต้สำนึกที่เป็นความต้องการส่วนลึกในจิตใจ การใช้สิ่งแทนเป็นสัญลักษณ์ของความโหยหาอดีตเนื่องจากจัดเป็นความทรงจำเชิงวัตถุที่ยังสามารถสัมผัสและจับต้องได้อยู่ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นภาพความโหยหาอดีตที่ภาพยนตร์ได้นำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ให้ผู้ชมเกิดการตีความและทำให้ผู้ชมได้เข้าใจถึงความรู้สึกโหยหาอดีตของตัวละคร

สัญญาณจากภาพแทนพบว่ามีภาพแทนของผู้คนซึ่งเป็นภาพแทนที่ให้สัญญาณเกี่ยวกับชาว กัมพูชาที่ต้องตกอยู่ท่ามกลางสงครามและความรุนแรง ภาพแทนของการช่วงชิงอำนาจเป็นภาพ แทนที่ให้สัญญาณเกี่ยวกับการครองความเป็นใหญ่ของเขมรแดงจากการแย่งชิงอำนาจจากรัฐบาล เดิม และการควบคุมผู้คนให้ทำตามอุดมการณ์รวมทั้งภาพแทนของช่วงเวลาในอดีต

ภาพแทนในการสื่อให้เห็นสัญญาณของการทำลายสัญญาณที่ปรากฏในภาพยนตร์ซึ่งเป็นสิ่ง ที่ขัดกับอุดมการณ์ของเขมรแดงที่ไม่ต้องการให้ระบบทุนนิยมมีอยู่ในสังคมกัมพูชา โดยได้มีการ กำจัดความเป็นทุนนิยมทั้งหมดโดยพบ 2 แบบ คือ การทำลายสัญญาณที่สื่อความเป็นตัวตนของ ตัวละคร แบ่งเป็นการทำลายตัวตนเดิมของตนด้วยตนเองเนื่องจากต้องการปกปิดตัวตนจาก การกวาดล้างของเขมรแดง และการทำลายตัวตนรวมถึงการทำตามหลักเกณฑ์ที่เขมรแดงตั้งขึ้น แบบที่สองสัญญาณที่สื่อความเป็นเมือง คือการทำลายสิ่งของที่มีนัยของความเป็นทุนนิยม

สัญญาณของการปลุกฝังอุดมการณ์เขมรแดง พบว่า ภาพยนตร์ฯ ได้แสดงสัญญาณที่ เกี่ยวกับการยึดอำนาจการปกครองและการปลุกฝังอุดมการณ์ของเขมรแดงให้กับประชาชนเพื่อ ปฏิวัติประเทศกัมพูชาให้กลับมาขับเคลื่อนด้วยเกษตรกรรมและขจัดความไม่เท่าเทียมทางชนชั้น โดยการปลุกฝังอุดมการณ์เหล่านี้จะเน้นไปที่เด็กโดยการนำเด็กไปฝึกให้เป็นทหารในค่ายของ เขมรแดงที่คอยปลุกฝังความเกลียดชังรวมถึงวิธีการทำลายศัตรูรวมไปถึงการสั่งสอนให้ยึดมั่น และรักในอุดมการณ์ของเขมรแดงเนื่องจากเชื่อว่าเด็กสามารถปลุกฝังอุดมการณ์ได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

การที่จะสามารถเข้าใจผลงานของผู้กำกับแต่ละท่านนั้นผู้ชมจำเป็นต้องอาศัยการ วิเคราะห์ การตีความอย่างมาก (เขมิกา จินดาวงศ์, 2551) จากการวิจัยพบว่าความทรงจำใน สมัยเขมรแดงผ่านการประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มีการ ประกอบสร้างตั้งแต่โครงเรื่องที่มาจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นจริงในสมัยที่กัมพูชาถูกปกครอง ด้วยกลุ่มเขมรแดง ภาพยนตร์ฯ ได้นำเสนอเหตุการณ์ความรุนแรงและความไม่สงบที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมรวมไปถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมในสมัย นั้นที่เกิดจากความเชื่อที่สืบทอดของผู้นำเขมรแดงในขณะนั้น ดวง เขียว (2556) กล่าวว่า ความ เชื่อผิด ๆ ของ Pol Pot ที่ว่าการเข่นฆ่าผู้ที่ถูกพิจารณาว่าเป็นศัตรูเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปกป้อง ประเทศชาติ ความเชื่อดังกล่าวก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่เลวร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์ของโลกครั้ง หนึ่ง

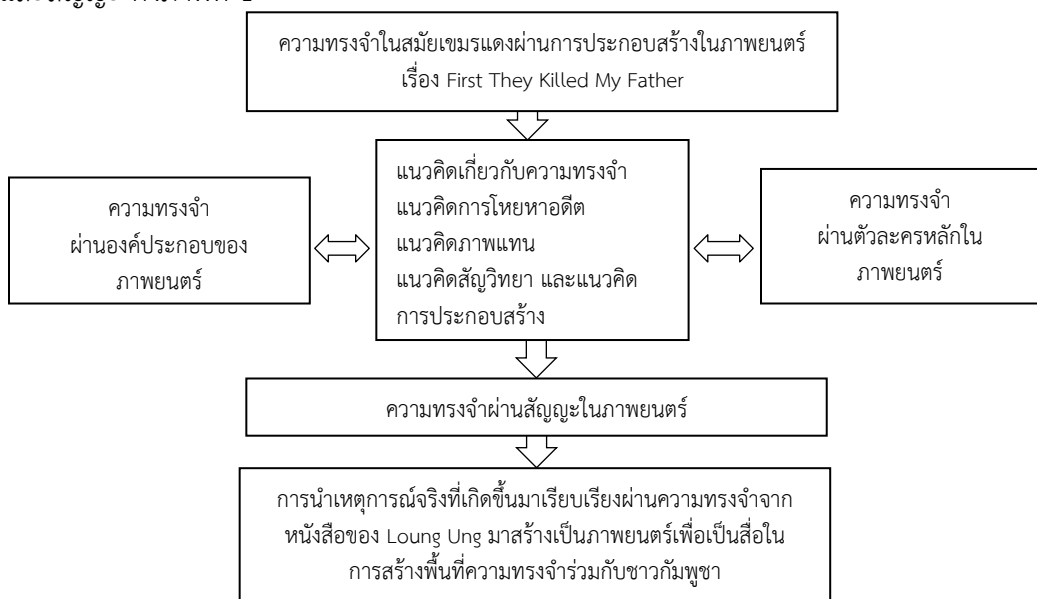
ภาพยนตร์ฯ มีการนำเสนอภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้มองผ่านโลกทัศน์ของเด็กต่อ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการยอนให้ผู้ชมเห็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น นอกจากนี้ ภาพยนตร์ฯ ยังมีการนำเสนอสัญญาณที่สื่อถึงความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนอารมณ์รวมถึงความรู้สึก สูญเสีย เมื่อพิจารณาสิ่งที่ภาพยนตร์ได้นำเสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ Loung Ung ต้องการจะสื่อสารผ่าน งานเขียนในหนังสือชื่อเดียวกันกับภาพยนตร์ว่า การเขียนคือการเยียวยาตัวเองในแบบฉบับของ

ฉัน ทั้งในฐานะนักเขียน คนเขียนบทภาพยนตร์และนักกิจกรรม นักขับเคลื่อนและต่อต้านการใช้ ความรุนแรงกับผู้หญิง รวมถึงการใช้แรงงานเด็ก ฉันคิดว่ามันคือการสื่อสารความคิด และ ความรู้สึกของฉันออกไป มันกลั่นกรองมาจากความเจ็บปวดในอดีต เป็นกระจกสะท้อนความคิด และฉันก็จะใช้มันเพื่อเยียวยาตัวเอง (นวพร เรื่องศรี, 2564)

เมื่อพิจารณาประกอบกับผลการศึกษานวนิยายเขมรแนวประจักษ์พยานของเฟิร์ล โปมิล (2564) ที่พบว่าเหตุการณ์จากความทรงจำในช่วงเวลาที่เขมรแดงยึดครองประเทศกัมพูชาซึ่ง ประชาชนชาวเขมรถูกกลุ่มเขมรแดงกักกันใช้แรงงานและทรมานอย่างโหดเหี้ยม สะท้อนให้เห็น ความขมขื่น ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมานของประชาชน และเพื่อเตือนใจประชาชนชาวเขมร ไม่ให้หลงลืมเหตุการณ์อันโหดร้ายรวมทั้งช่วยกันปกป้องประเทศไม่ให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอย ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าแม้ว่าการที่หนังสือเรื่อง First They Killed My Father ได้รับการสร้างเป็น ภาพยนตร์แต่ยังคงทำหน้าที่เยียวยาทั้งผู้เขียนหนังสือ และชาวกัมพูชาที่ได้รับผลจากความเป็น ชาตินิยมผ่านการนำเสนอเรื่องราวในความทรงจำของตัวละครชื่อว่าหลวงอังที่ได้ผ่านเหตุการณ์ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในช่วงที่เขมรแดงมีอิทธิพลปกครองกัมพูชาในช่วงเวลาขณะนั้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความทรงจำในสมัยเขมรแดงผ่านการประกอบสร้างในภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father ได้องค์ความรู้จากการวิจัยว่าความทรงจำในภาพยนตร์มีการ ประกอบสร้างผ่านความทรงจำโดยใช้องค์ประกอบของการสร้างภาพยนตร์ ตัวละครหลัก และสัญลักษณ์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดเพชรบุรีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพชรบุรี สำนักงานเกษตรอำเภอ ควรกำหนดแผนงานนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่พบต่อการพัฒนาทักษะกำลังคนในด้านบริหารจัดการผลิต และการจัดทำบัญชี และควรวางแผนงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมในเชิงนโยบายให้สามารถเติบโตอย่างยั่งยืน

2. หน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงภาคการศึกษา ควรต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนที่เพื่อช่วยเหลือ เช่น ด้านการใช้เทคโนโลยี การถ่ายทอดความรู้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ประธานวิสาหกิจชุมชน ควรต้องผลักดันและสนับสนุนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพความรู้ให้แก่สมาชิกที่รับผิดชอบในด้านการจัดการผลิต และงานบัญชี เพื่อให้มีความรู้เพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาวิสาหกิจให้ดีขึ้นด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในองค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่าภาพยนตร์เรื่อง First They Killed My Father มีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น การประกอบสร้างประวัติศาสตร์ หรือความทรงจำที่น่าเสนอผ่านภาพยนตร์หรือศึกษาในประเด็นภาษาหนึ่งกับการประกอบสร้างภาพยนตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญจน์วลัย นาชัยสิทธิ์. (2547). *ขบวนการคอมมิวนิสต์กัมพูชา ค.ศ. 1963-1979* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติพล สรค์คานนท์. (2563). *ถิ่นที่อยู่ของความทรงจำ*. สืบค้น 26 กันยายน 2563, จาก <https://shorturl.asia/sHpTB>
- เขมิกา จินดาวงศ์. (2551). *การวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของอภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล* (การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิมศิริ เหลืองสุภกรณ. (2560). *มาแล้ว! First They Killed My Father* นั้่งกำกับโดย แอนเจลินา โจลี. สืบค้น 26 กันยายน 2563, จาก <https://thestandard.co/first-killed-father-directed-by-angelina-jolie/>
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2555). *สัญญาวิทาหลังโครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.

- ดวง เขียว. (2556). ชาตินิยมกัมพูชาและความสัมพันธ์กับการสังหารมวลชนและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (1975-1979) (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราธร สายเส็ง. (2560). พื้นที่กับความทรงจำ spatial and memory. *ทีทัศน์วัฒนธรรม*, 15(1), 23-41.
- นวพร เรืองศรี. (2564). ชีวิตที่ไม่ได้รอยด้วยกลีบกุหลาบของหลวง อัง ผู้รอดชีวิตจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของกลุ่มเขมรแดง. สืบค้น 8 เมษายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/Z1l2h>
- ประชาไท. (2556). สนทนากับ Youk Chhang ว่าด้วยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และการประณตองในกัมพูชา. สืบค้น 8 เมษายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/C3hjL>
- ประวิทย์ แต่งอักษร. (2560). *First They Killed My Father* บาดแผลและความทรงจำ. สืบค้น 26 กันยายน 2563, จาก <https://thestandard.co/filmreview-first-they-killed-my-father/>
- พัฒนา กิตติอาษา. (2546). มานุษยวิทยากับการศึกษาปรากฏการณ์โหยหาอดีตในสังคมไทยร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- เฟิร์ล โปมิล. (2564). การศึกษานวนิยายเขมรแนวประจักษ์พยานวรรณกรรมสมัยเขมรแดง (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลีลา จันทรสว่าง. (2556). การศึกษาความเชื่อมโยงของสื่อ สังคมและอุดมการณ์ชาตินิยมกระแสหลัก ผ่านสื่อละครโทรทัศน์เรื่องทวิภพ (การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

